

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

OSMO -hanke / Suupohja

Alueellinen yhteenveto ja arviointi

Hankesuunnitelman mukaiset tavoitteet:

1. Kehitetään sosiaalista kuntoutusta ja erityisesti jalkautuvaa palvelua osana sosiaalista kuntoutusta (aikuisten etsivätyö)
2. Kehitetään työ- ja toimintakyvyn arviointia
3. Tiivistetään yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa (työparitoiminta)
4. Perustetaan Tyke-työryhmä
5. Edistetään asiakkaiden osallisuutta

TAVOITTEIDEN MUKAINEN TOIMINTA

1. Kehitetään sosiaalista kuntoutusta ja erityisesti jalkautuvaa palvelua (aikuisten etsivätyö)

Alueellisessa kehittäjätyöryhmässä ideoitu matalan kynnyksen kohtaamispaikka työelämän ulkopuolella oleville sekä yhteinen jääkaappi eivät ole edenneet, koska tilaa ko. toiminnalle ei löytynyt.

Sosiaalisen kuntoutuksen yksilövalmennus

- Hankeaikana 2 asiakasta
- Tukea arjen hallintaan, taloudellisen tilanteen selvittämiseen ja taloudenhallinnan tukemiseen, oikeiden palveluiden löytämiseen, asiointiin, työ- ja toimintakyvyn selvittelyyn, asiakkaan omien toiveiden ja tavoitteiden löytämiseen

Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmävalmennus

- Ryhmässä 9 asiakasta
- Yhdessä asioiden tekeminen ja ihmetteleminen. Ohjaajat osallistuivat myös itse kaikkeen tekemiseen ja näyttäneet omalla esimerkillään, että epäonnistumisen pelossa ei kannata jättää kokeilematta.
- Jatkuu Kauhajoen kaupungin ja kansalaisopiston yhteistyönä syksyllä 2019

Maakunnallinen kehittämistyö

- Sosiaalisen kuntoutuksen malli ja sitä edeltänyt työpajatyöskentely
- Suupohjassa on maakunnallisten työpajojen jälkeen kehitetty sosiaalisen kuntoutuksen mallia.

2. Työ- ja toimintakyvyn arviointi

- **Perustetaan Tyke-työryhmä**
  - Tyke-tiimin toiminta on käynnistynyt syksyllä 2018 ilman hankkeen myötävaikutusta
  - Osana hankkeen maakunnallista työskentelyä: Selvitys TyKe-tiimien toiminnasta (kevät 2018)
- **Kehitetään työ- ja toimintakyvyn arviointia**
  - Kykyviisarin käyttö osana TYP-kartoitusjaksoa
- **Edellä mainittuja kahta tavoitetta on edistetty maakunnallisen kehittämistyön kautta**
  - Työ- ja toimintakyvyn työpajasarja kevät 2019
    - Seminaari 2/2019
    - Työpajat 3-5/2019
    - Koontipäivä 6/2019
  - Koulutussarja työ- ja toimintakyvyn arvioinnin menetelmistä (syksy 2019)
    - Tyke-työohje 2020

3. Tiivistetään yhteistyötä, opitaan tuntemaan toisen työkenttä

- Monialainen kehittäjätyöryhmä on hankkeen aikana kokoontunut 9 kertaa
- Mikrolaboratoriomenetelmä
  - Kokemus mikrolaboratoriomenetelmästä TYP-tiimissä uusien asiakkaiden osalta on myönteinen. Toimintaa jatketaan.
  - Nopeutti ratkaisuja ja kokemus oli hyvä. Tavoitteena on jatkaa toimintaa. Ennakoinnilla voidaan saavuttaa vielä paremmat hyödyt.
- Palvelukartta (Google Maps) Suupohjan alueen palveluista
  - julkistettu [EPTYP-sivuilla](#)
- Ryhmänohjaajien sparraus
  - Joulukuun 2019 - tammikuun 2020 välisenä aikana 4-3 osallistujaa
  - mukana työntekijöitä kotikuntoutuksesta, aikuissosiaalityöstä.
  - sparrauksessa vahvistettiin sekä yhteistyön että työntekijöiden ryhmäosaamistaitoja
  - palaute osallistujilta kiitettävää
- **Järjestölähtöinen palveluohjaus -kokeilu 20.11.2019 Kauhajoella**
  - Yhteistyössä Järjestötalon Palvelukeskuksen kanssa toteutettiin Järjestölähtöinen palveluohjauspäivä Kauhajoen kaupungintalolla. Palveluohjaus on maksutonta ja ajanvarauksellista toimintaa. Asiakas itse antaa asian hoitamiseen tarvittavat tiedot, toimeksiantaja on asiakas, ei palvelujärjestelmä tai viranomainen. Palvelukeskuksesta saa ohjausta, tukea ja apua esim. Kelan myöntämien tukien /etuksien hakemisessa, valitusten tekemisessä avustaminen (muutoksenhakulautakunnat, vakuutusosoikeus yms.)
  - Palveluohjaajalla oli kokeilun aikana yksi spontaani asiakaskohtaaminen sekä yksi ajanvarauksellinen asiakas. Vaikka palveluohjattavien määrä oli pieni, kokeilu tuotti kiinnostusta kunnan toimijoiden kanssa sekä avasi lisää mahdollisuuksia järjestölähtöisen palveluohjaukseen. Myös Järjestötalon Palvelukeskus sai kimmoketta jatkossakin laajentaa omaa toimintaa ja jatkaa jalkautumista muualle maakuntaan myös hankkeen jälkeen.
- **Tietoa, tukea ja mielekästä puuhaa -iltapäivä 20.11.2019 Kauhajoella**

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

- Yhteistyössä OSMO-hankkeen monialaisen kehittäjäryhmän ja Järjestötalon Palvelukeskuksen ja LLKY:n vapaaehtoistoiminnan koordinaation kanssa toteutettiin kaikille avoin tilaisuus, jossa lyhyitä tietoiskuja oli alueen aikuissosiaalityöstä, vapaaehtoistoiminnasta, järjestölähtöisestä palveluohjauksesta ja EPSHP:n kokemusasiantuntijatoiminnasta. Lisäksi kuultiin yksi kokemusasiantuntijan omakohtainen tarina.

4. Kehittää kokemusasiantuntijatoimintaa osaksi palveluita

- Kokemusasiantuntijoiden kanssa tehty yhteistyö
  - Kehittäjäryhmän jäsenenä kokemusasiantuntijat
  - Tuettu ja annettu tietoa tukihenkilön mahdollisuudesta sosiaalisen kuntoutuksen asiakastyöhön
- Maakunnallinen kehittämistyö
  - Osallisuusmallityöskentely kehittäjäryhmässä 11/2019

Yhteenveto arviointikeskustelusta

Mitkä asiat toimivat parhaiten ja missä asioissa päästiin tavoitteisiin? Mitkä tekijät tätä edesauttoivat?

TYKE-tiimitoiminnan käynnistyminen. Alkanut TYP-tiimeissä, joissa on ollut lääkäri mukana. Aluksi kokeiltiin lääkärikonsultaatiota, pelkkä konsultaatio ei tuonut uutta asiakkaan tilanteeseen, todettiin tarve ryhmälle. Ensimmäisessä ei ollut asiakas paikalla. Syksystä 2018 alkaen tyke-tiimi on ollut toiminnassa. Asiakas mukana tiimissä, kokoonpanoon kuuluu TYP-tiimi + lääkäri, tarpeen mukaan kutsutaan mukaan muitakin. Lääkärin konkreettinen mukanaolo on ratkaisevaa, tahtotilaa toiminnan kehittämiseen alueella on. Jatkotapaamisista sovittu selkeästi. Kaikki on ollut hyvin paikalla, työntekijät ja asiakkaat ovat olleet sitoutuneita toimintaan. Hyvää myös, että sovitaan selkeästi jatko ja tilanteen seuraaminen jonkun työntekijän vastuulle. Nuoret eivät välttämättä halua lähteä selvittämään terveydentilaa, edes terveystarkastusta. Muistuttaminen ja varmistelu tärkeää,

Sosiaalista kuntoutusta on saatu eteenpäin. Tällä hetkellä on työntekijä tällä, joka tekee sosiaalista kuntoutusta Kauhajoen alueella. Mahdollisuus lähteä kehittämään ryhmätoimintoja, tällä hetkellä työntekijä tekee yksilövalmennusta. Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmä – hyvä käytäntö ja hyvä palaute, mutta kaupungin toimintatapa muuttui. Yhteistyö kansalaisopiston kanssa on jatkunut (atk-ryhmä).

Yhteistyö kotikuntoutuksen kanssa tiivistynyt. Kotikuntoutuksessa tulossa kokeiluviikko, jossa kokemusasiantuntija osallistuu kaikkiin ryhmiin – mietitään sen jälkeen jatkoa. Myös päihdehuollon ryhmätoiminnassa kokemusasiantuntija mukana. Kokemusasiantuntijalla on ollut myös vertaistukihenkilötapaamisia.

Kykyviisaria on kokeiltu. Kykyviisarin käyttö ollut ProSos:n aikana, ei tunnuksia LLKY:llä. Mietinnässä jatkossa jonkin mittarin käyttöönotto - AVAIN tai Kykyviisari. TE-toimistolla Kykyviisari-tunnukset ovat käytettävissä. Ryhmätoiminnassa Kykyviisaria käytetty.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö on tiivistynyt. Yhteisiä tapaamisia asiakkaan kanssa, työntekijöiden kesken helppo sopia, selvitetään yhdessä.

Missä asiat eivät toimineet ja missä asioissa ei päästy tavoitteisiin? Mitkä tekijät näihin ovat vaikuttaneet?

Aikuisten etsivä työ, jalkautuva palvelu. Ajanpuutteen vuoksi kotikäynnille ei ole voinut lähteä. Ei ole resurssia siihen. Asiakasta ei pystytä tapaamaan niin usein kuin olisi tarpeen.

Kun sosiaalinen kuntoutus on yhdellä työntekijällä, on paremmin mahdollisuutta esim. kotikäynteihin. Toimistossa asiakkaan hankala selvittää tilannettaan tai kotiolojaan. Toimistokäynti

niin virallista, asiakas ei muistakaan kertoa tilanteestaan kaikkea tarpeellista. Kotikäynti kertoo tilanteesta paljon, on silmiä avaavaa. Jo yksi kotikäynti auttaa tilanteen hahmottamisessa paljon.

Seurakunta tärkeä taho, asiakkaan helppo hakea apua sieltä ja sitä kautta yhteydenottoja aikuissosiaalityöhön.

Perustoimeentulotuen siirto vaikuttanut paljon aikuissosiaalityöhön. Palvelutarpeen arviointiin sisältyy tarvittaessa kotikäynti. Työ ei ole enää pelkkää toimeentulotuen käsittelyä, joten tilanteen selvittämiseen jää enemmän aikaa.

Matalan kynnyksen tila/talo – esimiesmuutoksia kansalaisopistolla eikä sopivaa tilaa löytynyt. Säästötavoitteet kaupungilla kovat. Kotikuntoutuksen tilat pienet, muuten voisi olla sopiva tila tähän. Voisiko olla aikuissosiaalityön aulassa vai parempi että muualla?

Kykyviisari ei ole säännöllisessä käytössä. Tulisi miettiä missä vaiheessa ja miten asiakas sen täyttää. Pitäisi vaan sopia käytännöstä. Jonkun asiakkaan kohdalla voisi helpottaa puhumista omista asioista, toisaalta tulee kysyttyä asioita keskustelussa. - Miten saadaan tieto Kykyviisarin kaikkien työntekijöiden käyttöön?

Asiakaskehittäjäryhmää ei ole vielä perustettu. Ajatus tämän kehittämisestä kuitenkin on olemassa. Nimetty työntekijä jolle tämä kuuluu.

Mitkä hyvät käytännöt jaetaan kaikkien hyödynnettäväksi ja miten?

- Tyke-tiimistä oli esittely Etelä-Pohjanmaan nuorille lääkäreillä syksyllä 2019. Käynti oli hyödyllinen käynti. Keväällä 2020 on tulossa uusille lääkäreille toiminnan esittely omalla alueella. Tiedon jakaminen lääkäreille on tärkeää, sillä he tarvitsevat tietoa ennen kaikkea siitä mitä heiltä odotetaan ja mitä tietoa tarvitaan.
- Työttömien terveydenhuollon kanssa toimii yhteistyö hyvin ja asioita saadaan sitä kautta eteenpäin. Terveydenhoitaja on tässä avainasemassa.
- Aikuissosiaalityön päivystys joka arkipäivä klo 9 - 11, lisäksi työntekijöillä on soittoaajat, jonka kautta yleistä neuvontaa ja ohjausta saa.
- Yhteistyön hyvät käytännöt, totuttu toimimaan yhdessä. Matala kynnyksellä soittaa ja ottaa yhteyttä. Helppo tehdä yhteistyötä kun tunnetaan ja tunnistetaan eri toimijat. Tämä näkyy asiakkaallekin, että ei pallorella tai eikä asiakas tipu mihinkään. Työntekijöiden yhteiset tapaamiset kasvokkain tärkeitä ja helpottavat yhteistyön tekemistä. TYP-työ on lisännyt yhteistyötä. Hyvä kun TYP-työtä tekevät työntekijät myös aikuissosiaalityössä.

Hanketyöntekijän arvio kehittämistyöstä Suupohjassa

Mukana arviointikeskustelussa oli kokemusasiiantuntija, työttömien terveydenhoitaja, aikuissosiaalityön, TYP-työn ja työllisyyden hoidon ammattilaiset. Yhteensä 5 henkilöä. Arviointikeskustelun sisältö vastasi hanketyöntekijän näkemystä Suupohjassa tehdystä kehittämistyöstä. Työntekijävaihdoksen vaikutukset ei tullut odotetusti esiin, vaan noudatti samaa kokemusta johon hankesuunnittelussa tilanteen muuttuessa

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

päädyttiin. Suupohjan alueella on ollut aktiivisia kehittäjiä ja osallistuttu aktiivisesti kaikkiin OSMO-hankkeen maakunnallisiin prosesseihin sekä hyödynnetty niitä käytännön työhön. Suupohjan kehittäjätyöryhmä on kokoontunut 9 kertaa hankkeen aikana.